

la tribuna

Són viables les pensions? (i II)

Destinem només un 2,6% del PIB a les jubilacions quan la mitjana de la Unió Europea és d'un 11,3%

JESÚS DE TENA | ESTEVE LÓPEZ

Militants del Partit Socialdemòcrata

L'estudi sobre la reforma del sistema andorrà de Seguretat Social de l'any 1997, dirigit pel Sr. Lluís Buey, director general de consultors de pensions del BBV, i finançat per Banc Internacional Banca Mora preveia que les despeses destinades a pensions superarien els ingressos l'any 2008, moment a partir del qual la CASS hauria de recórrer als fons de reserva per poder finançar la despesa compromesa en aquell moment en matèria de pensions.

Bé, la història ja la coneixem. El sistema no només no va entrar en situació de dèficit l'any 2008, sinó que, d'aleshores ençà, ha continuat acumulant reserves en quantitats significatives (les reserves actuals de la branca de jubilació superen els 1.000 milions d'euros) i això, malgrat la crisi econòmica dels darrers anys, que ha reduït de manera important el capítol dels ingressos a causa de la caiguda del nombre de cotitzants.

Aquests i altres estudis incideixen en una sola premissa: l'increment de l'esperança de vida i, com a conseqüència, el cobrament de més pensions durant més temps. Com abans esmentàvem, aquest argument resulta irrefutable. Però cal posar altres variables damunt la taula, com per exemple:

a) Els ingressos per cotització: són els recursos dels quals es nodreix directament el propi sistema. Actualment, el percentatge sobre el salari que el sistema andorrà destina al pagament de pensions és del 10% i, l'any vinent, quan entri en vigor la darrera reforma aprovada serà del 12%. El percentatge de cotització que s'aplica sobre el salari a altres països europeus és significativament superior, fins i tot considerant les diferències de model. Així, a Espanya, el percentatge que s'aplica sobre el salari, fonamentalment per a la cobertura de pensions i atur, és del 23,8%; el 15,5% a França; el 19,5% a Alemanya o el 22,7% a Àustria, amb diferents topalls. Altres països fixen una cotització global per al conjunt de presta-

cions sanitàries i de jubilació. En aquest cas es troben Portugal, amb un 34,25% de cotització sobre els salaris; Bèlgica, amb un 37,80%; els Països Baixos, amb un 41,5% o Suècia, amb un 30,90%. A Andorra cotitzem el 20% sobre els salaris globals per a la cobertura d'iguals o similars riscos. Sembla clar que el que aportem al sistema resulta insuficient per a garantir un nivell raonable de prestacions.

ELS PAÏSOS COMPETITUS A EUROPA NO SÓN ELS QUE PAGUEN MENYS ALS SEUS TREBALLADORS

b) La massa salarial: tenint en compte que el sistema de pensions es finança sobre les cotitzacions aplicades als salaris, com més massa salarial més nivell d'ingressos per alimentar el sistema. Les actuals polítiques de contenció i/o reducció salarials promogudes principalment per les grans patronals, a banda de tenir un efecte pernicios sobre la demanda, sobretot interna, que afecta negativament en gran manera les petites empreses que enfoquen la seva oferta sobre el mercat intern, té també una incidència negativa en la recaptació de cotitzacions per finançar les pensions. I no valen falsos arguments sobre competitivitat perquè, en el context europeu, els països més com-

petitus no són precisament els de menor nivell salarial dels seus treballadors. La qüestió és, en definitiva, si perseguim el model de competitivitat alemany o escandinau o el model del Pakistan o Bangla Desh per posar dos exemples i tots sabem quin és el final de cada un d'aquests models.

c) Nivell global de riquesa: segons dades del departament d'Estadística de Govern, Andorra era, l'any 2012, el 5è país de l'OCDE amb PIB per capita en paritat de poder adquisitiu més elevat: 47.314 \$. Molt per sobre de França (16è lloc, amb 36.249 \$) i d'Espanya (19è lloc, amb 32.081 \$). També molt per sobre de la mitjana UE (33.664 \$). No obstant això, destinem un 2,60% del nostre PIB al

pagament de les nostres pensions davant l'11,3% que destina la Unió Europea dels 27. I això no respon únicament al fet que el nostre sistema de Seguretat Social sigui jove i es paguin comparativament menys pensions. També té a veure, i molt, amb una taxa de substitució (el percentatge que representa l'import de la pensió de jubilació en relació al darrer salari) molt per sota també de la dels sistemes de Seguretat Social europeus, fet que, en definitiva, provoca que les nostres pensions siguin més baixes. Cal tenir en compte

PODEM PENSAR QUE S'ESTÀ BUSCANT LA RESIGNACIÓ DELS AFILIATS AMB VÉS A SABER QUINA FINALITAT

que l'increment del PIB els darrers quaranta anys en el conjunt dels països europeus ha estat molt superior al percentatge d'increment de despesa en matèria de pensions i fa quaranta anys ningú qüestionava la viabilitat del sistema. En definitiva, no som un país pobre. Una altra cosa, ben diferent, és que siguem un Estat pobre en un país ric, però això té una sola solució que també coneixem tots.

En definitiva entenem que, efectivament, un sistema de provisió social a llarg termini requereix una administració acurada i permanentment vigilant que, òbviament, haurà de comandar els ajustaments necessaris al llarg del temps amb la finalitat de vetllar per la viabilitat futura del sistema, sense deixar de considerar, però, en les seves anàlisis el conjunt de factors i variables que entren en joc.

Altrament, haurem de pensar que l'únic interès que es persegueix és crear una situació d'alarma amb l'objecte de generar un clima de resignació en el conjunt de futurs beneficiaris del sistema, amb vés a saber quina finalitat (o sí la sabem?).